

Dezvoltarea unui stil personal în redactarea lucrărilor la examenul de bacalaureat**Lucrare metodică-științifică pentru acordarea gradului didactic I**

Coordonator științific: Conf. Univ. Dr. Florentina Sâmișăian, Facultatea de Litere, Universitatea București

Profesor în cadrul unui liceu tehnologic cu elevi preponderent din mediul rural care intră deseori în clasa a IX-a fără a susține examenul de evaluare națională, mă confrunt cu o generație pe care trebuie să o ajut să recupereze din mers și chiar să promoveze examenul de bacalaureat. Această situație a generat nevoia de a căuta soluții, de a încerca prin mijloacele pe care le am la îndemână rezolvarea impasului în care mă aflu. Pentru că situația este una generală pentru filiera tehnologică, am considerat că lucrarea mea o să fie de folos și colegilor care doresc sprijin în activitatea lor didactică. Am încercat să gândesc demersul didactic astfel încât rezultatele elevilor să indice un progres la nota obținută la examenul de bacalaureat față de prestația pe care au avut-o în timpul anului școlar.

În cadrul activității la clasă am observat că elevii mei au câteva probleme majore în abordarea subiectelor de bacalaureat: le este dificil să redacteze un text cu limită de rânduri în care să interpreteze un text literar, să-și exprime un punct de vedere față de un text studiat; dincolo de respectarea structurii textului argumentativ, elevii nu reușesc să valorifice experiențe personale sau inventate drept exemplificări pentru ipoteza susținută; eseul le pune dificultăți majore în privința identificării materialelor care pot constitui suportul lor de lucru sau a structurării ideilor într-un tot unitar.

Dezvoltarea personală a elevilor, construirea identității acestora este parte din munca dascălului, astfel încât deprinderile pe care acesta le formează se reflectă în evoluția lor ca oameni. Prin urmare, studiul limbii și literaturii române se dorește a fi un demers care să dezvolte capacitatea elevilor de a recepta și a produce, de a înțelege și a exprima mai bine lumea în care trăiesc, de a se cunoaște și de a-și clarifica propriile valori. Apropierea de textul literar ar trebui să le permită elevilor să participe cognitiv și afectiv la identificarea sensurilor acestuia, iar ulterior să-și prezinte propriile gânduri și experiențe.

Consider că utilizarea unei varietăți de metode adaptate la specificul fiecărei clase cu care lucrez, experimentarea mai multor modalități de lucru care să devină familiare elevilor și să le capteze atenția poate duce la progresul acestora.

Important în anii de școală este să-i ajutăm pe elevi să capete competențe specifice disciplinei, să comunice în contexte variate, să se adapteze la diverse situații culturale și sociale și să-și dezvolte atitudini precum cooperarea în cadrul activităților de învățare și respectarea opiniei celorlalți.

Activitatea profesorului se construiește în funcție de două repere importante, programa școlară și grupul de elevi. Cadrul didactic trebuie să găsească căile potrivite de a aplica programa lucrând cu clase diferite. Aplicarea personalizată a programei asigură eficiența activității la clasă. Programă

acordă o pondere sporită elementelor de limbă și comunicare, astfel încât acestea să se studieze cu accent pe latura aplicativă. Organizarea modulară a programei permite profesorului să aleagă modalitățile de corelare a conținuturilor și ordinea abordării acestora.

În ultimul timp, demersul didactic este îngreunat din cauza limbajului deformat de către rețelele de socializare pe care încercăm să-l încorporăm în activitatea noastră pentru a nu ne îndepărta de mediul în care evoluează elevii, prescurtările ne dau mari bătăi de cap, iar a comunica cu cineva a ajuns să înlocuiască aproape în întregime noțiunea de a comunica despre ceva. În permanență încerc să-i îndemn pe elevi către comunicarea eficientă, cea în care vorbitorul trebuie să știe care este tema, pentru că au obiceiul de a dilua sau minimaliza discursul.

Clasa a XII-a reprezintă un ciclu de specializare, pregătirea în vederea integrării eficiente în învățământul universitar de profil sau pe piața muncii. Astfel finalitățile disciplinei, profilul uman pe care dorește să-l formeze sunt cu atât mai evidente. Formarea unei personalități autonome a elevilor, a unor competențe de comunicare indispensabile în lumea contemporană pentru orice domeniu de activitate profesională se poate verifica la încheierea acestui nivel al studiilor.

Pentru că examenul de bacalaureat este un examen național care are standarde educaționale la nivel național, probe de evaluare unice a căror administrare se face în condiții identice și constituie o bază a admiterii în învățământul superior, în scopul pregătirii acestuia evaluarea curentă are rolul de a apropia pozițiile principalilor actori ai educației, profesorul și elevul. Diversificarea formelor de evaluare a achizițiilor elevilor prin metode și instrumente care ne ajută să observăm cât și cum au evoluat elevii, precum și cât a reușit profesorul din ceea ce și-a propus reprezintă una dintre cele mai importante coordonate ale activității cadrului didactic. Ambii sunt interesați de a găsi căi, metode, mijloace pentru a atinge obiectivele instruirii. Evaluarea presupune utilizarea tuturor metodelor și instrumentelor pe care profesorul le are la dispoziție, este realizată diferit de la un profesor la altul, profesorul rămânând principalul factor de decizie în stabilirea acțiunilor evaluative și a modului lor de realizare.

Strategiile moderne de evaluare mi-au fost de folos în activitatea derulată, studiile de caz realizate la teme recapitulate mi-au permis să apreciez gradul de interes al fiecărui elev. Investigația mi-a indicat cum aplică fiecare cunoștințele dobândite în momentul în care este pus într-un context nou de învățare. Proiectul a fost o cale de a mări interacțiunea în cadrul clasei, de a stimula elevii să învețe, trezindu-le spiritul de competiție. Portofoliul a devenit un element indispensabil al activității la clasă deoarece permite evaluarea permanentă a potențialului elevilor și modul în care se vor comporta la atingerea finalităților programului de instruire. Autoevaluarea a fost de departe metoda cea mai de preț folosită deoarece în momentul în care elevii au ajuns să se cunoască pe sine și să-și identifice potențialul calea către achiziții a devenit mult mai lină.

Obiectivul fundamental al cercetării mele l-a constituit identificarea unor metode de lucru care să ajute elevii să progreseze în activitatea de pregătire a examenului de bacalaureat la disciplina limba și literatura română, în special la subiectul II și III, textul argumentativ și eseul structurat.

După problematica pe care am abordat-o cercetarea mea a fost **practic - aplicativă** deoarece s-a ocupat de o problematică restrânsă, cu aplicabilitate practică imediată, cu caracter aplicativ și finalitate practică, adică identificarea unor soluții practice pentru depășirea unei situații negative, ameliorarea rezultatelor obținute de elevi la disciplina limba și literatura română la examenul de bacalaureat.

Cercetarea pe care am realizat-o a fost **ameliorativă** adică s-au modificat unele variabile, **de dezvoltare** deoarece am difuzat rezultatele cercetării prin prezenta lucrare, iar concluziile cercetării le-am adaptat în cadrul procesului educațional în funcție de condițiile concrete ale acestuia. Am identificat în cadrul activității soluții metodologice și organizatorice. După direcția de abordare, cercetarea pe care am realizat-o a fost de tip **panel study** adică un studiu de urmărire care a presupus măsurători succesive în diferite momente de timp la aceiași subiecți, cu durată mai lungă sau mai scurtă.

Intenția cu care am pornit la drum a fost de a accelera ritmul de învățare pe parcursul primului semestru, astfel încât să-i pot mobiliza pe elevi. La începutul lunii decembrie am observat că elevii ajunseseră la un nivel bun al cunoștințelor, lucru confirmat și de rezultatul inspecției de specialitate derulate în cadrul școlii noastre. Etapa evaluării semestriale din luna ianuarie mi s-a părut una cu evoluție mai slabă din partea elevilor deoarece între vacanța de iarnă și cea intersemestrială nu reușesc să se mobilizeze foarte bine și să intre într-un ritm constant de învățare.

Primele două luni ale celui de-al doilea semestru, când recapitulăm proza sunt cele mai solicitante pentru elev și profesor pentru că densitatea materiei este atât de mare și verificările trebuie realizate atât la nivelul cunoașterii textului, cât și la conținutul eseului care se diversifică foarte mult. Elevii se mobilizează pe parcurs deoarece își dau seama că eseul structurat este mult mai ușor de realizat dacă își recapitulează cu atenție textele, de la basmul cult la romanul postbelic.

Urmează luna aprilie când avem atât vacanța, cât și activitățile extrașcolare din săptămâna *Școala Altfel* și începutul lunii mai aduce cu sine recapitulările și tezele care aglomerează activitatea. Recapitularea textelor dramatice are loc în grabă, am lăsat doar comedia pentru acest moment final, când știu că elevilor le este gândul la competențele profesionale și banchetul de sfârșit de liceu. Drama am reușit să o strecor în orele de pregătire suplimentară pentru bacalaureat pentru a aprofunda mai bine textul.

Acest periplu prin materia pentru bacalaureat se încheie cu orele de pregătire suplimentară în care mai încercăm să fixăm cunoștințele dobândite prin rezolvarea de subiecte din diverse auxiliare pe care le utilizăm la clasă.

Finalul anului școlar a adus cu sine o serie de activități de recapitulare și sistematizare a materiei, precum și discuții pe marginea etapelor deja parcurse. Am considerat acest moment oportun pentru administrarea unui chestionar în care să înregistrez opiniile elevilor cu privire la stadiul în care se află în privința rezolvării subiectelor de bacalaureat. Astfel am constatat și problemele pe care le întâmpină și la această oră la nivelul celor trei subiecte de la proba scrisă.

În privința metodelor de lucru utilizate la clasă toți elevii au apreciat faptul că pregătirea a fost susținută, iar activitățile ingenios gândite au fost considerate atractive și au înlesnit procesul de învățare. Au fost bucuroși de faptul că au reușit să-și recapituleze cunoștințele astfel încât să poată să opereze corect cu diferite concepte operaționale. De asemenea, au apreciat faptul că au fost implicați permanent în activități de învățare în condiții de examen, lucru ce le va fi de folos pe viitor.

La primul subiect majoritatea au fost de acord că s-a exersat suficient, totuși unii elevi au costatat că la cerințele 8 și 9 au dificultăți în rezolvarea cerințelor. Acest lucru se întâmplă din cauza absenteismului sau al dezinteresului deoarece sistematizarea curentelor literare s-a realizat metodic și trecerea de la o specie literară la alta a fost delimitată de tipul de exerciții parcurse în acel moment.

La al doilea subiect elevii au apreciat că s-a exersat suficient, dar unii au subliniat faptul că nici acum nu sunt siguri dacă sunt în măsură să dea argumentele potrivite deoarece temele noi le provoacă emoții în privința modului de abordare.

Subiectul al treilea rămâne în continuare inamicul cel mai mare al elevilor pentru că eseul de la genul liric nu se înscrie între preferințele lor, faptul că nu cunosc integral textele epice îi poate oricând conduce la săvârșirea unor greșeli de conținut; doar genul dramatic pe care îl agreează părea să le mai ridice moralul înainte de examen.

Concluzia finală este că efortul trebuie bine dozat atât de către profesor care trebuie să corecteze atât de multe teste în regim de examen de bacalaureat cât și de către elevi care trebuie să se antreneze să dea ceea ce este mai bun la final și să nu ajungă epuizați la probele scrise sau cu lipsuri grave la nivelul cunoștințelor

Bibliografie

- 1) Sâmișăian, Florentina; Norel, Mariana - *Didactica limbii și literaturii române I*, program de conversie profesională la nivel postuniversitar, 2011.
- 2) Sâmișăian, Florentina - *O didactică a limbii și literaturii române*, Editura Art, București, 2014, p.93.
- 3) Stoica, Adrian - *Evaluarea curentă și examenele*, (ghid pentru profesori) București, 2009, p.19.

Prof. Sania LEON

Colegiul Agricol „Nicolae Cornățeanu” Tulcea

